

ENSV RIIKLIK FILHARMOONIA

LEHEKÜLGI XIX SAJANDI
LÄÄNE MUUSIKA
AJALOOST

KONTSERTVESTLUSTE SARI

A-38833

15. oktoobril 1961. a. TRÜ aulas

Franz Schubert

12. novembril 1961. a. EPA aulas

Robert Schumann

10. detsembril 1961. a. TRÜ aulas

Ferenc Liszt

14. jaanuaril 1962. a. TRÜ aulas

Frederic Chopin

11. veebruaril 1962. a. EPA aulas

Bedřich Smetana

11. märtsil 1962. a. TRÜ aulas

Antonin Dvořak

8. aprillil 1962. a. EPA aulas

Edward Grieg

20. mail 1962. a. TRÜ aulas

Jean Sibelius

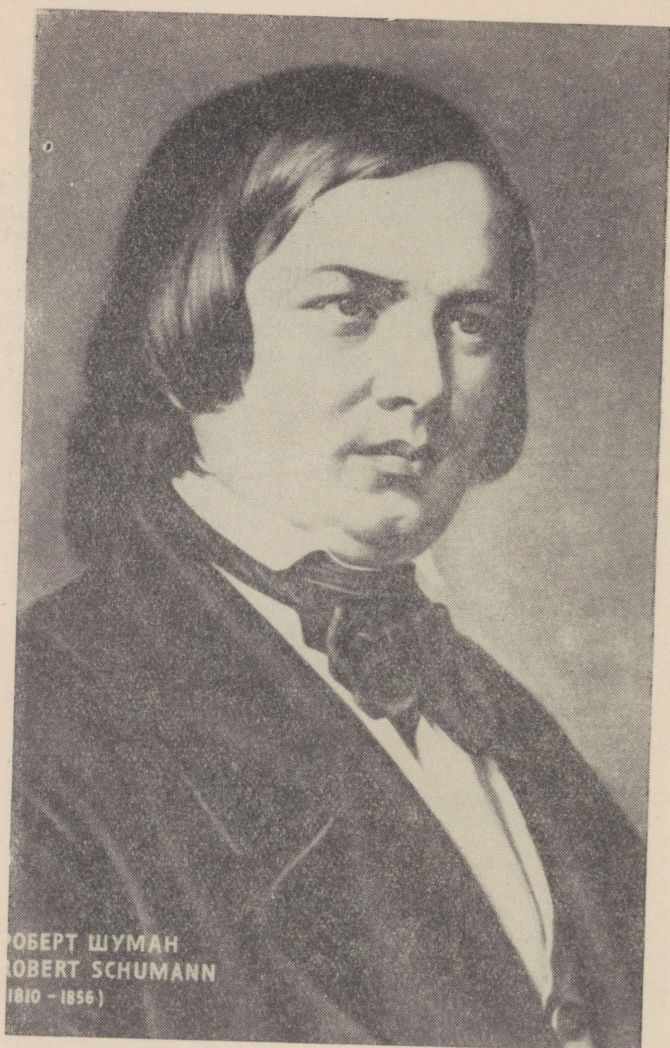
Lektor — **FELIX RANDEL**

Kontsertvestlused toimuvad algusega kell 16.00.

Franz Schubert

Romantismiajastu muusika areng Läänes on suurel määral seotud Franz Schuberti nimega, kelle loomingus kujunesid välja muusikalise romantismi tüüpilised jooned, kes sai selle teerajajaks ning suureks novaatoriks laulu ja romansi žanris. Selle geniaalse lüüriku elu ja loominguiline tee sisaldab paljugi huvitavat ning sellega ligemalt tutvumine annab võtme ka tema stiili iseärasuste mõistmiseks ja tema muusika ilu sügavaks tunnetamiseks. Selle kõigea tutvume kontsertvestlusel, mida illustreerivad järgmised muusikalised näited:

1. «Muusikale»
2. «Metshaldjas»
3. «Tütarlaps ja surm»
4. «Forell»
5. «Kuhu?»
6. «Kärsitus»
7. «Pisaratevihm»
8. «Ojakese hällilaul»
9. «Head ööd»
10. «Pärnapuu»
11. «Vares»
12. «Leierkastimees»
13. «Teisik»
14. «Mesilane»
15. «Serenaad»
16. «Muusikaline hetk» f-moll
17. «Eksprompt» Es-dur
18. 1. osa keelpillikvartetist

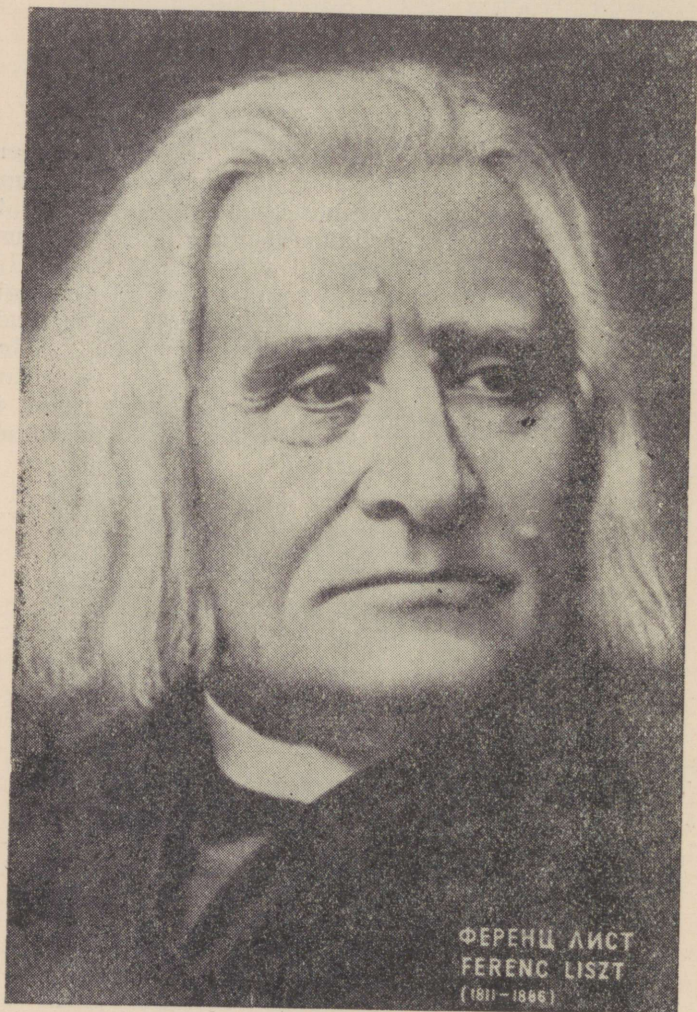

РОБЕРТ ШУМАН
ROBERT SCHUMANN
(1810 - 1856)

Robert Schumann

Franz Schuberti lähema kaasaeglase ja järglase Robert Schumanni looming on järgmiseks etapiks Lääne-Euroopa romantilise muusikakunsti arengus. Oma loominguga jätkas ja arendas Robert Schumann Schuberti loomingu tähtsamaid jooni ning tõi ka palju uut. Ta kujundas välja iüürilis-psühholoogilise romansi muusikalise dramaturgia põhimõtted ning arendas oma instrumentaalteostes laialdaselt programmilisust miniatüüride tsüklite näol. Väga suur on Schumanni tähtsus ka muusikakriitikuna ja kirjanikuna, tulise võitlejana kõige tagurliku vastu elus ja kunstis, toetades sealjuures kõike eesrindlikku ja arenevaid. Kontsertvestlust illustreerivad:

1. «Löhnnav lillepärg»
2. «Ei kaeba ma»
3. «Ma unehõlmas nutsin»
4. «Teda vaevalt nägin»
5. «Õilsaim, kauneim kõigist tema...»
6. «Ei suuda uskuda, mõista»
7. «Kaks grenadeeri»
8. «Kuuvalge öö»
9. «Pähklipuu»
10. «Unistus»
11. «Puhang»
12. Fantaasia C-dur
13. Katkendid tsüklist «Karneval»

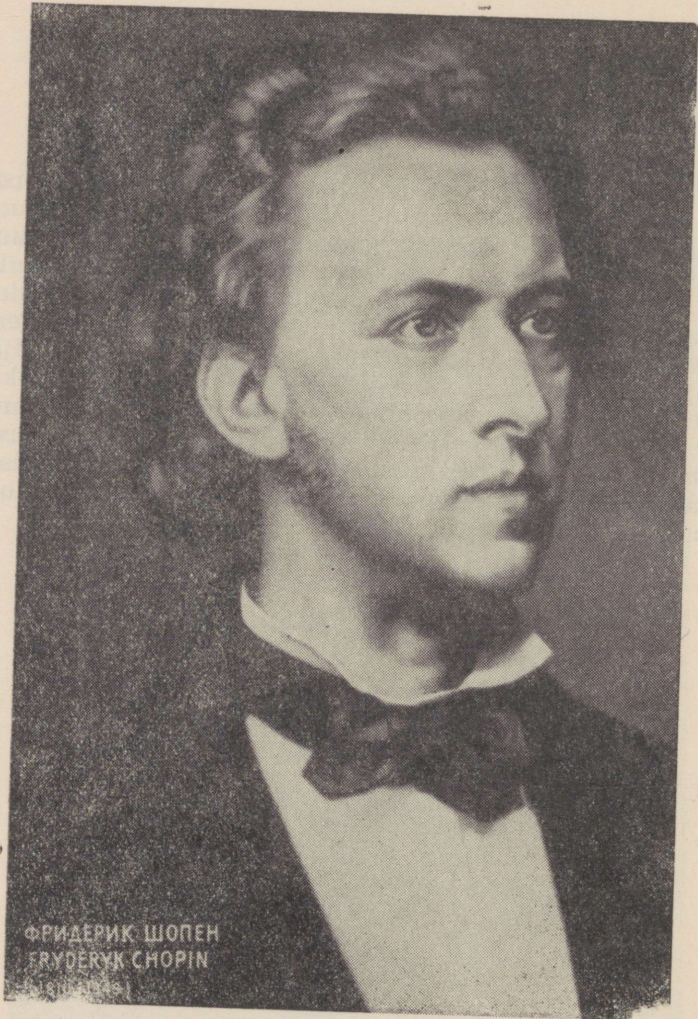
ФЕРЕНЦ ЛИСТ
FERENC LISZT
(1811 - 1886)

III

Ferenc Liszt

Suur ungari helilooja ja geniaalne pianist Ferenc Liszt oli üks väljapaistvamaid rahvuslik-romantilise suuna esindajaid Lääne-Euroopa muusika ajaloos, kelle looming ja interpreeditegevus rajas alused heroilisele pianismile, tõi kaasa klaveri väljendusvõimaluste tohutu arengu ning avaldas mõju paljude maade muusikakultuurile. Ferenc Liszti tähtsus muusika programmilisuse põhimõtete väljakujundamisel ning ungari rahvamuusika ulatuslikul rakendamisel nii sümfoonilises kui ka instrumentaal-kammermuusikas on väga suur ja oluline. Kontsertvestlusel tutvume Liszti loominguliste põhimõtetega, tema stiili iseärasustega ning tähtsamate etappidega tema elust ja loomingust. Muusikalisteks illustratsioonideks on:

1. «Rigoletto» parafraas
 2. «Campanella»
 3. «Mefisto-valss»
 4. «Genfi kellad»
 5. «Ungari rapsodia nr. 16»
 6. «Kuis võib küll kaunis olla see»
 7. «Kui uinun ma»
 8. «Täis mürki on minu laulud»
 9. «Lorelei»
 10. Ballaad «Kolm mustlast»
 11. Sümfooniline poem «Prelüüdid»
-
-

ФРИДЕРИК ШОПЕН
FRYDERYK CHOPIN

IV

Frederic Chopin

Poola muusika suurim klassik Frederic Chopin kuulub nende geniaalsete heliloojate hulka, kes, olles sügavalt rahvuslikud ja rahvalikud kunstnikud, on võitnud kogu inimkonna armastuse ja tunnustuse. Omandades ja kasutades Euroopa muusika kõiki saavutusi tõstis Chopin rahvusliku muusika rahvusvahelise muusika tasemele ja rikastades seda omapärase värskusega, tõi rikkaliku panuse maailma muusikakultuuri varasalve. Tema looming arenes romantilise kunsti rada, kuid erinevalt paljudest tema kaasaeglastest, oli Chopini muusika vahetult seotud rahvusliku vabastusliikumisega. R. Schumann iseloomustas tabavalt Chopini loomingut osatähtsust selles: «Kui põhjamaa võimas monarh (s.o. vene tsaar) saaks teada, milline ohtlik vaenlane ähvardab teda Chopini teostes, tema masurkade lihtsates viisides, siis ta keelaks selle muusika. Chopini teosed — need on lilledesse peidetud kahurid.»

Kontsertvestluse kavas on järgmised Chopini teosed:

1. Ballaad g-moll
2. «Leinamarss» sonaadist b-moll
3. Prelüüdid Des-dur ja c-moll
4. Etüüd c-moll
5. «Kurbus»
6. «Mine mu silmist»
7. «Soov»
8. «Leedu laul»
9. «Kurb jõeke»
10. «Poola leinalaul»
11. Valss Es-dur
12. Valss cis-moll
13. Masurka a-moll
14. Polonees As-dur

БЕДРЖИХ СМЕТАНА
BEDŘICH SMETANA
(1824 - 1884)

Bedřich Smetana

Tšehhi rahvusliku muusikakultuuri algus ja õitseng on seotud suurima tšehhi helilooja, pianisti, pedagoogi ja ühiskonnategelase Bedřich Smetana nimega. Tema osa tšehhi muusika ajaloos võiks võrrelda M. I. Glinka osaga vene rahvusliku muusika ajaloos. Oma teostega rajas ta alused Tšehhi rahvuslikule operile nii koomilise kui ka heroilise operi valdkonnas, samuti rahvuslikule sümfoonilisele muusikale sümfooniliste poemide sarjaga «Minu kodumaa» ning Smetana kammerteosed on saanud kuulsaks kogu maailmas.

Kontsertvestlusel kuuleme järgmisi teoseid:

1. «Minu kodumaa»
2. Jeniki aaria operist «Müüdüd mõrsja»
3. Mařenka aaria operist «Müüdüd mõrsja»
4. Mařenka ja Vašeki stseen operist «Müüdüd mõrsja»
5. Libuše ennustus operist «Libuše»
6. Sümfooniline poem «Vltava»
7. Kvartett «Minu elust»

АНТОНИН ДВОРЖАК
ANTONÍN DVOŘÁK
(1841 - 1904)

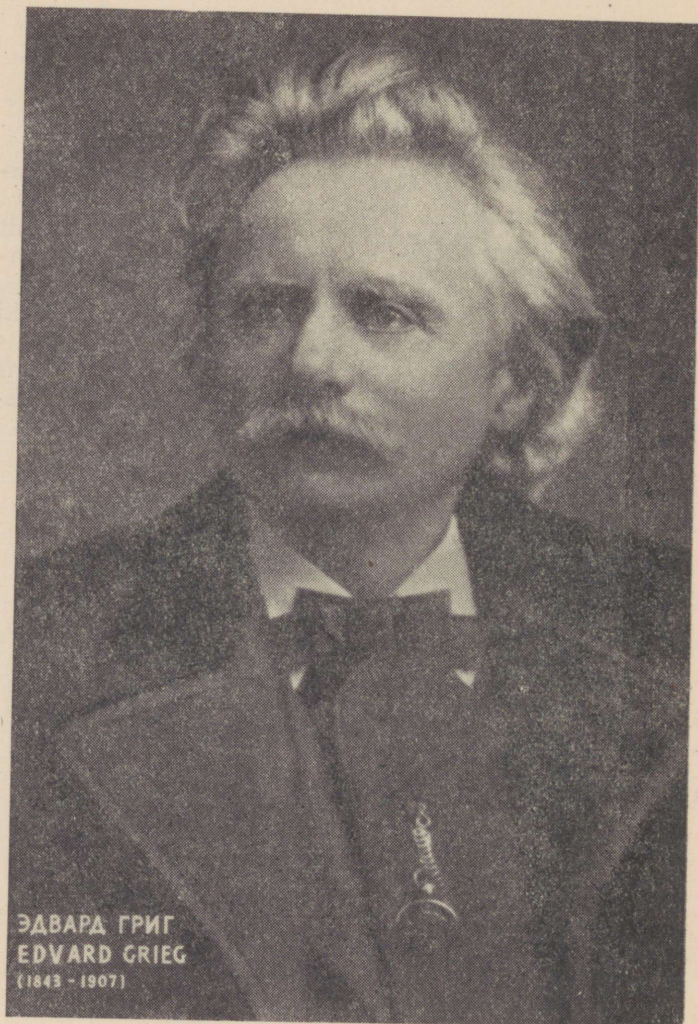
VI

Antonin Dvořák

Smetana järglaseks ja tema elutöö jätkajaks tšehhi rahvusliku muusikakultuuri arendamisel oli tšehhi muusika teine suurkuju — Antonin Dvořák, kes tegutses viljakalt kõikides muusikažanrides. Tänapäevani kõlavad kogu maailmas tema tšellokontsert, sümfoonia «Uuest maailmast», keelpillide kvartetid ja suurepärased laulud. Dvořáki «Slaavi tantsud» pole vähem populaarsed kui Liszti «Ungari rapsodiad» või Brahmi «Ungari tantsud». Viliakas on olnud ka Dvořáki ooperilooming, mis jätkab tšehhi rahvusliku ooperi arengu parimaid traditsioone.

Kontsertvestlusel kuuleme:

1. Kaks «Moraavia duetti»
 2. Slaavi tantsud nr. 2 ja nr. 5
 3. «Ema laul» tsüklist «Mustlaslaulud»
 4. I osa tšellokontserdist
 5. Humoreskid nr. 4 ja nr. 7
 6. Marbueli aaria ooperist «Kurat ja Kača»
 7. Marbueli ja Kača stseen ooperist «Kurat ja Kača»
 8. III osa sümfooniast «Uuest maailmast»
-
-

ЭДВАРД ГРИГ
EDVARD GRIEG
(1843 - 1907)

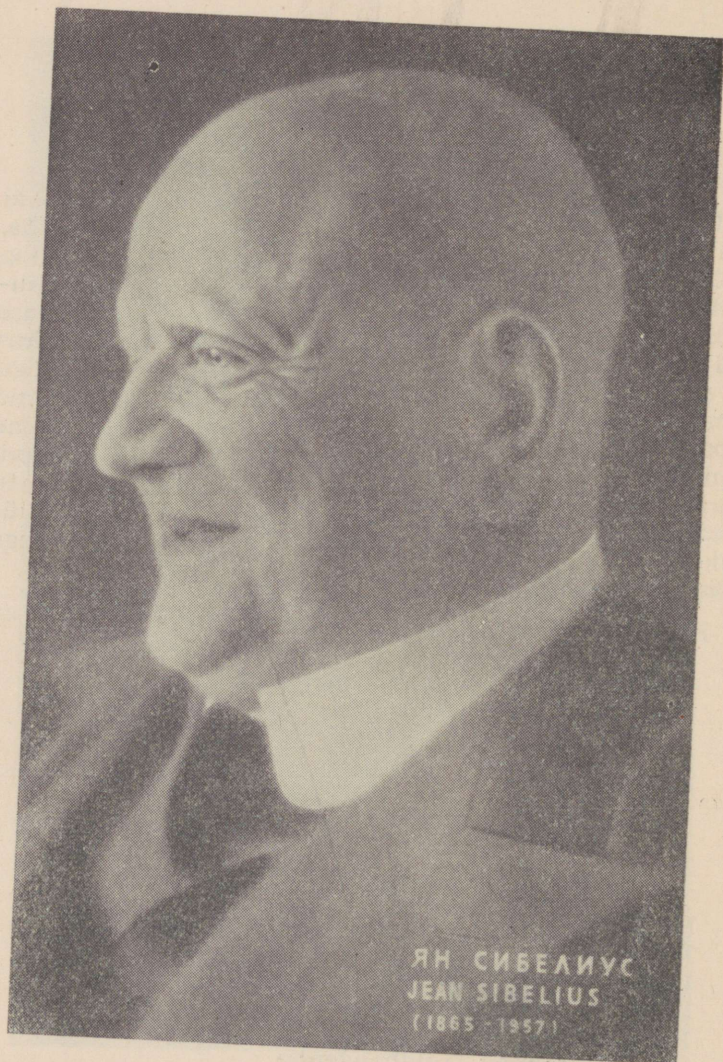
VII

Edward Grieg

Üks suurimaid norra rahvusliku muusika esindajaid Edward Grieg kuulub nende väheste heliloojate hulka, kelle meloodiad helisevad paljudel inimestel kõrvus ning kelle mõistetavus ja populaarsus ei ole maitsele kohandamise tunnuseks. Tema rahvalikkus ei ole näilise lihtsuse jäljendamine, vaid loomulik emakeel. Tema rahvuslikkus ei ole eraldatus, vaid üliinimliku sisu väljendusvorm. Kogu oma loominguilises tegevuses on Grieg tihedalt seotud norra rahvamuusikaga ning selles suhtes pakub tutvumine tema stiili kujunemise ja selle iseärasustega erilist huvi. Griegi klaveripalad on rahvusliku muusika hindamatu väärtusega varasalv kuna tema laulude hingestatud lüürika suudab alati inimeste hinges leida keeli, mis sellega kaasa helisevad.

Kontsertvestluse muusikalisteks illustratsioonideks on:

1. I osa klaverisonaadist e-moll
 2. Viulisonaat g-moll
 3. Solvejgi laul
 4. Mäekuninga lossis
 5. Åse surm
 6. «Päikese loojangul»
 7. «Veeliiliaga»
 8. «Luik»
 9. «Keset lilli»
 10. Eros
 11. «Sind armastan»
 12. «Södur»
 13. «Liblikas»
 14. «Kevadel»
 15. «Pulmapäev Troidhaugenis»
-
-

ЯН СИБЕЛИУС
JEAN SIBELIUS
(1865 - 1957)

VIII

Jean Sibelius

Soome muusikakunsti suurmeistri Jean Sibeliuse nimi oli juba ammu saanud üldise austuse ja tunnustuse osaliseks kogu maailmas. Tema muusikas on jäädvustatud soome rahva omapärane, karm eepos, sellest hoovab tulist armastust kodumaa, selle lihtsate inimeste ja põhjamaise looduse vastu. Üks Lääne-Euroopa sümfonismi viimastest esindajatest — Sibelius — suutis oma loominguga öelda suure ja kaaluka sõna, suutis veenvalt ja originaalselt jätkata Brahmsi ja Griegi traditsioone. Ja tema looming on õigusega läinud maailma muusikakultuuri kullafondi. Ammutades inspiratsiooni rahva ajaloost ja rahvaloomingust, väljendab Sibelius oma sümfoonilistes ja kammer-teostes üldistatud kujul oma rahva iseloomujooni, ülistab rahvuskangelasi ja kodumaa loodust. Tema muusika kõlab haaravalt ja kaasaegselt, õigustades täiesti helilooja enese sõnu: «Ärge arvake, et ma elan minevikus. Ei. Ma püüan alati elada olevikus.»

Kontsertvestlusel kuuleme järgmisi teoseid:

1. «Finlandia»
 2. «Mustad roosid»
 3. «Risti ämblik»
 4. «Tuli kohtamiselt neiu»
 5. «Polka»
 6. «Kurb valss»
 7. Marss «Karjala süidist»
 8. III osa viiulikontserdist
-
-

Toimetaja O. Rudneva

Ladumisele antud 2. IX 1961. Trükkimisele
antud 22. IX 1961. Paber 60×84, 1/16. Trükiarv
500. Trükipoognaid 1.25. Tellimise nr. 2880.
MB-07755.

Trükikoda «Uhiselu», Tallinn, Pikk tän. 40/42.

Tasuta.

На эстонском языке.

TÜ RAAMATUKOGU

10300015874771

TASUTA

A-38833